

Uniwersytet Artystyczny w Poznaniu im. Magdaleny Abakanowicz

Pracownia Ceramiki w Architekturze

dr Piotr Mastalerz

Temat: Moduł ceramiczny

Techniki ceramiczne.

Ćwiczenie - Wykonanie formy gipsowej na podstawie przygotowanego modelu.

Program pracowni.

Pracownia to miejsce do odkrywania sensu i wartości indywidualnego tworzenia pobudzania do kreatywnego myślenia . Celem pracowni jest przygotowanie studenta do projektowania ceramiki dla architektury. Spotkania w pracowni to nie tylko korekty i realizacja, ale również prezentacja artystów pracujących w ceramice i poznanie technologii (sposoby budowy formy, rozwiązań i przełamywania utartych konwencji.)

Ceramika jest naturalnym medium artystycznym, sposobem materializowania własnej wizji świata. Ceramika od dawna wykorzystywana w architekturze, to również wielość technologicznych metod pozwalających uzyskać efekty dostępne jedynie w tej dyscyplinie sztuki. Do stworzenia takiej a nie innej formy dochodzi się przez kompilację idei twórczych i określonego tematu, z wykorzystaniem do tego celu naturalnych właściwości materii ceramicznej. Dotykając miękkiej masy glinianej możemy na niej pozostawić ślady, odciski, swoich dłoni i narzędzi, tworzyć indywidualne, pełne energii faktury, przekształcić glinę w symbole tworzyć indywidualny obraz formy.

Tematy są prowokacją do działań we wnętrzu (hotele, kościoły, domy, markety itp.) i w przestrzeniach otwartych (mieście, ogrodach, parkach, placach). Poprzez budowanie obiektów w wybranej skali o różnych kolorach i z różnych rodzajów mas ceramicznych możemy realizować swoje koncepcje. Ceramika to dziedzina niezwykle pojemna w materiały – od masy szamotowej poprzez kamionkę do porcelitu i delikatnej porcelany. Działania w tej materii sprawiają, że może się stać domem z cegły, posadzką, detalem architektonicznym, rzeźbą, formą użytkową.

Prowokacją do wprowadzenia ceramiki może być przestrzeń już istniejąca lub zaprojektowana. Najbardziej pasjonujące jest szukanie realizacji między elementami ceramicznymi a konkretną przestrzenią. Czasami jedna forma może zawładnąć całą przestrzenią, czasami może ją wyciszyć lub nadać nowe wartości.

Tematy obowiązkowe (1 do wyboru)

1. Moduł ceramiczny.

Element ceramiczny dający się powielać, tworzący na płaszczyźnie lub w przestrzeni całość. Kompozycja powinna nawiązywać do istniejącej lub zaprojektowanej przestrzeni.

a) Moduł jako element konstrukcyjny

b) Moduł jak element dekoracyjny

2. Zależne.

Zaprojektowanie i wykonanie obiektów ceramicznych pokazujących zależności między np. materiałem a formą, przestrzenią a wykonanym obiektem/ obiektami, przestrzenią a użytym materiałem itp.

3. Detal architektoniczny

Zaprojektowanie i wykonanie z gliny ceramicznego detalu architektonicznego np. zwornik, gzyms, kaseton, ornament itp.

Tematy dodatkowe (1 do wyboru)

1. Mała forma rzeźbiarska.

Zaprojektowanie i wykonanie małych form rzeźbiarskich uwzględniając świadome połączenie ceramiki z innymi materiałami np. metalem, drewnem, kamieniem.

2. Pomiedzy.

Zaprojektowanie i wykonanie form ceramicznych mających na celu rozwiązanie problemu kompozycji na płaszczyźnie lub w przestrzeni, jedno- i wieloelementowych, odpowiadających zadanemu tematowi.

3. Mozaika.

Zaprojektowanie i wykonanie mozaiki ceramicznej nawiązującej do przestrzeni wybranej przez studenta.

4. Efemeryczność.

Student stosując różnego rodzaju masy ceramiczne ma za zadanie przedstawić w formie przestrzennej lub na płaszczyźnie odpowiedź na podany temat.

5. Temat zaproponowany przez studenta

Temat: Moduł ceramiczny

Techniki ceramiczne.

Ćwiczenie - Wykonanie formy gipsowej na podstawie przygotowanego modelu.

W ceramice wyróżniamy trzy podstawowe rodzaje mas:

- masy lejne
- masy plastyczne
- masy sypkie, suche , półsuche

Technika odlewania z mas lejnych pozwala wykonać dużą ilość takich samych wyrobów. Do tego wymaga się stosowania form gipsowych. Mogą to być formy jednoczęściowe, dwuczęściowe lub wieloczęściowe w zależności od stopnia skomplikowania zaprojektowanego kształtu.

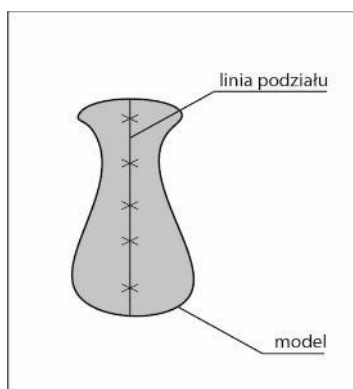
Masy lejne zawierają od 30 do 35 % wody i około 0,5 % elektrolitów (upłynniaczy) w stosunku do suchych składników. Przygotowuje się je z kaolinów, skaleni, kwarcu, glin, surowców nieplastycznych.

Model może być przygotowany z gliny, gipsu, drewna lub wydrukowany na drukarce 3D. Modele o kształtach okrągłych można wytoczyć na kole garncarskim lub tokarce. Bardziej skomplikowane wykonujemy ręcznie z gliny lub z gipsu.

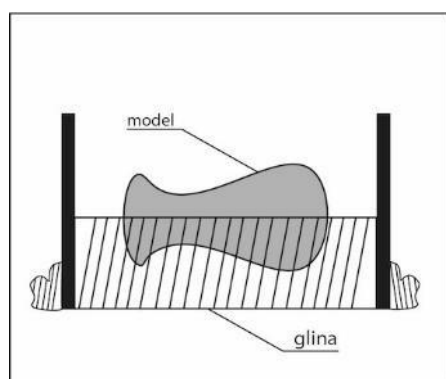
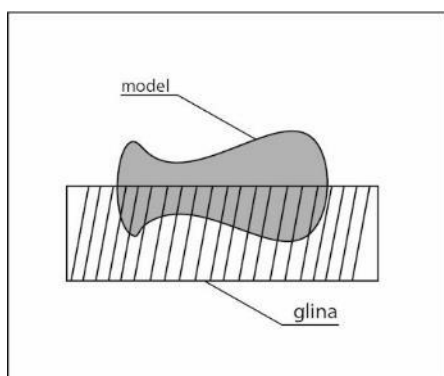
Gips występuje w środowisku naturalnym jako skała, czasem w postaci dużych kryształów o szklistym połysku. W ceramice stosuje się go do sporządzania form gipsowych, które służą do formowania wyrobów a także do wykonywania modeli. Zmieszany z wodą w odpowiednich proporcjach daje gęstwą o rzadkiej konsystencji z której odlewać można dowolne kształty.

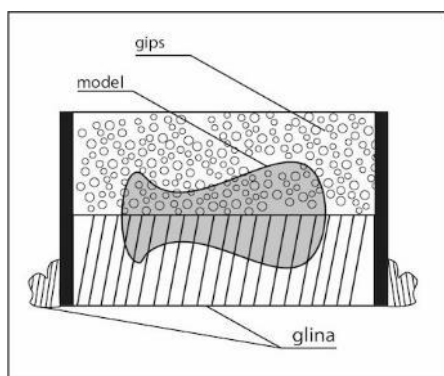
1. Wyznaczamy linie podziału.

2. Obsadzamy model w glinie plastycznej. Izolujemy model smarem modelarskim (mydło z dodatkiem nafty lub oleju).

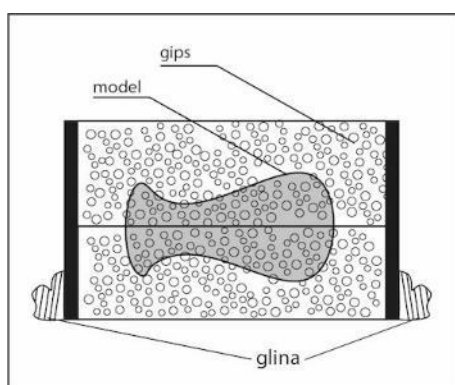

Przygotowujemy obramowania ze sztywnego materiału. Do jego uszczelnienia używamy wałków z gliny. Obramowanie usztywniamy taśmą lub sznurkiem. W przypadku dużych form gipsowych stosujemy ściski stolarskie. Każda osłona powinna znajdować się w nie mniejszej odległości od modelu niż 3 cm.

Do tak przygotowanego obramowania wlewamy gips ceramiczny. Czekamy ok.15 - 20 min. do momentu związania.

Po wyciągnięciu modelu. Wierzchnią część formy szlifujemy do uzyskania gładkiej powierzchni. Następnie wycinamy zamki wkładamy model i izolujemy smarem modelarskim zarówno model jak i gips wokół.

Przygotowujemy obramowanie. Do jego uszczelnienia używamy wałków z gliny. Ściany obramowania usztywniamy taśmą lub sznurkiem. W przypadku dużych form gipsowych stosujemy ściski stolarskie. Następnie zalewamy gipsem drugą część formy.

Po związaniu gipsu otwieramy formę, wyjmujemy model i obrabiamy zewnętrzne jej części. Następnie składamy obie części i odstawiamy do wysuszenia.

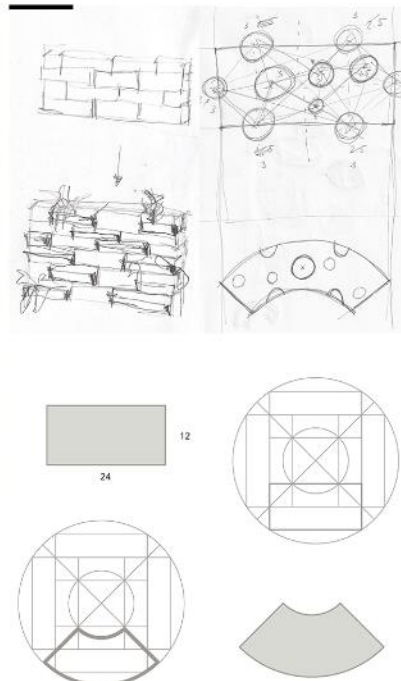

Prace studenckie wykonane w technice odlewu z masy lewnej.

Forma

Moduł cegła organiczna

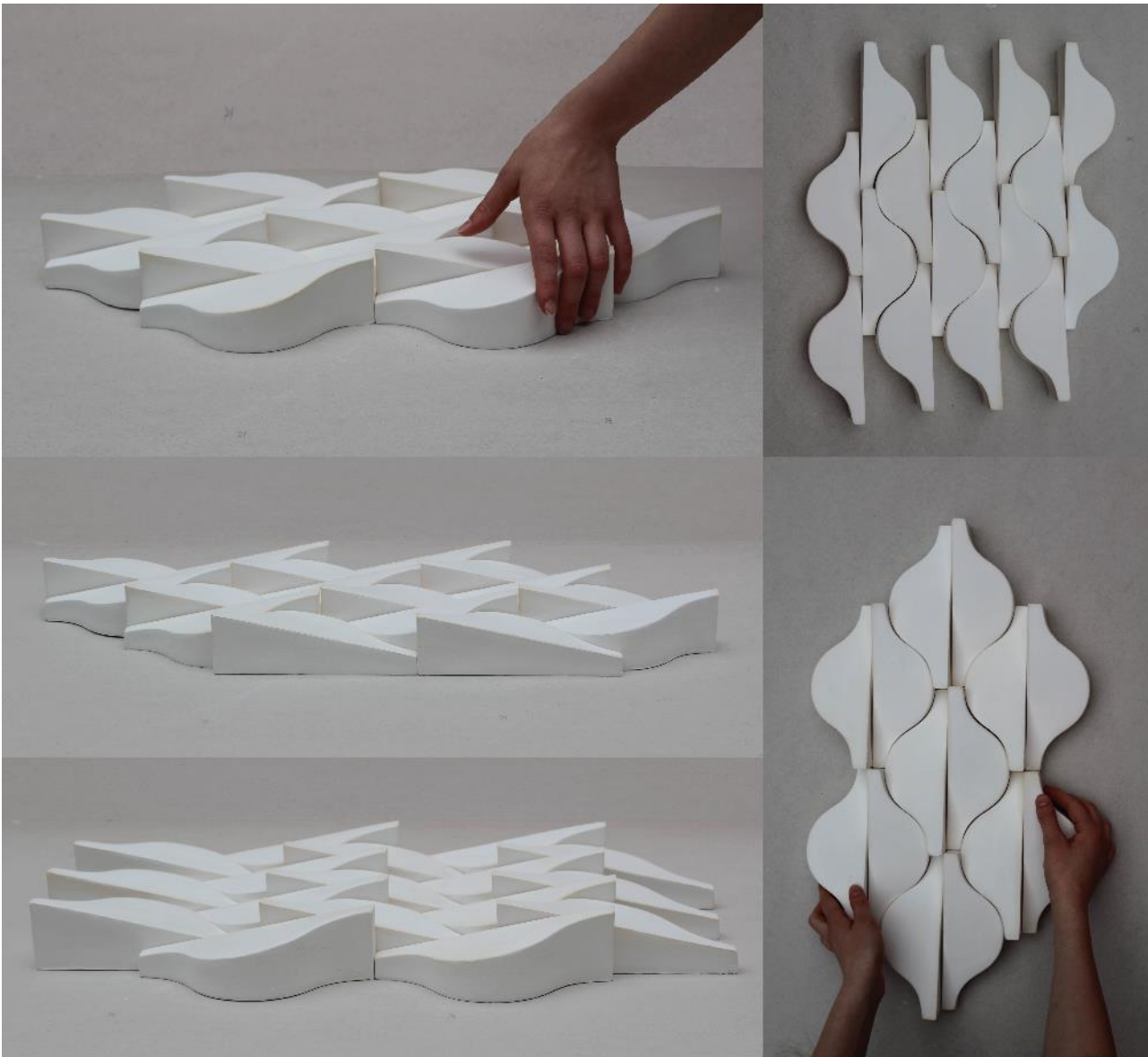
Możliwości

Podstawowym modulem w budownictwie jest **cegła**. Jej kształt i proporcje są dla nas znane i naturalne. Myślą przewodnią procesu projektowego było pytanie - **Co się stanie, kiedy zaprzeczymy archetypowi cegły?**

Forma oparta jest o 1/4 koła. Wgłębienia na całej jej powierzchni nie tylko tworzą intrygujący rysunek światło-cieniowy, ale także pozwalają na zadomowienie się i **rozwój roślin**.

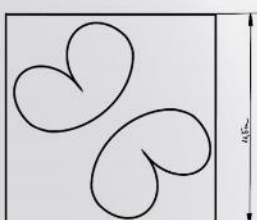

Maria Godawa, II rok Architektura , 2021 r.

MODUŁ CERAMICZNY

Moduł zainspirowany nowoczesnym wnętrzem mieszkania. Kształtem oraz kolorem nawiązuje do roślinności.

wymiary: 11,5 x 5 cm

Karolina Stanicka, wzornictwo, 2 rok, 2020/2021
Ceramika w architekturze
Prof. dr hab. Ewa Twarowska-Sioda, dr Piotr Mastalerz, ad.

Karolina Stanicka , II rok Wzornictwo, 2021 r.

Zalecane książki:

Bogusław Flis, Aleksandra Wyszyńska „Zarys Technologii Ceramiki“
Steve Mattison „Podręcznik ceramika. Obszerne informacje na temat narzędzi, materiałów i technik“
Pravoslav Rada „Techniki Ceramiki Artystycznej“